

Sygn. akt I UK 259/09

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Kwaśniewski

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania U. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

z udziałem zainteresowanych: J.S., B. P.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia i określenie podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 lutego 2010 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 13 maja 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w O., dalej jako „organ rentowy” decyzją z dnia 3 listopada 2008 r., dalej jako „zaskarżona decyzja I” stwierdził, że B. P., dalej jako „zainteresowana I” w okresie od 24 maja 2005r. do 31 maja 2006r. i od 1 czerwca 2007r. do 31 października 2007r. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek U. C., dalej jako „wnioskodawczyni”.

Decyzją z dnia 26 listopada 2008 r., dalej jako „zaskarżona decyzja II” Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w O. stwierdził, że J. S., dalej jako „zainteresowana II” w okresach od 6 maja 2004r. do 31 maja 2004r., od 1 września 2004r. do 31 stycznia 2005r., od 1 marca 2005r. do 30 września 2005r., od 1 grudnia 2005r. do 31 grudnia 2006r., od 1 marca 2007r. do 31 października 2007r. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek U. C.

W odwołaniach od powyższych decyzji wnioskodawczyni kwestionowała objęcie zainteresowanych I i II obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym i ubezpieczeniem zdrowotnym, podnosząc, iż świadczyły one pracę na jej rzecz w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą pod nazwą Niepubliczny Opieki Zdrowotnej Gabinet Promocji Zdrowia "I.", a nie pracodawcy, z którym pozostawały w stosunku pracy. Zainteresowane I i II poparły odwołania wnioskodawczyni.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. wyrokiem z dnia 20 lutego 2009 r. oddalił odwołania.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że wnioskodawczyni jest zatrudniona w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w O. od 1977r. na podstawie umowy o pracę, ostatnio na stanowisku pielęgniarki oddziałowej na oddziale chirurgii. Jednocześnie prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinet Promocji Zdrowia "I." polegającą na świadczeniu usług pielęgniarskich. Wnioskodawczyni jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą w dniu 31 grudnia 2003r. zawarła z dyrektorem Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w O., dalej

jako „Szpital”, umowę o udzielanie całodobowych stacjonarnych świadczeń zdrowotnych realizowanych przez pielęgniarki w oddziałach szpitalnych oraz techników medycznych w ramach dyżurów uzupełniających obsadę. Przedmiotem umowy są świadczenia pielęgniarskie wynikające z zakresu czynności pielęgniarki, mające oparcie w ustawie z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej oraz rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 2 września 1997r. w sprawie zakresu i rodzaju świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego, oraz zakresu i rodzaju takich świadczeń wykonywanych przez pielęgniarkę samodzielnie oraz techników medycznych. Zgodnie z umową wnioskodawczyni miała obowiązek ściśle współpracować z lekarzami oraz innym personelem medycznym zapewniającym pacjentom kompleksowość i ciągłość opieki medycznej oraz zobowiązana była do rzetelnego wykonywania świadczeń zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i przygotowaniem zawodowym oraz z uwzględnieniem osiągnięć wiedzy medycznej i ustalonych standardów opieki pielęgniarskiej oraz procedur postępowania i zarządzeń obowiązujących w Szpitalu. Pielęgniarki oraz technicy medyczni zatrudnieni przez wnioskodawczynię musieli uzyskać akceptację pielęgniarki przełożonej Szpitala (§ 2 umowy). Świadczenia udzielane są na podstawie zgłoszenia potrzeby zabezpieczenia dyżuru na wskazanym oddziale przez pielęgniarkę przełożoną. Do obowiązków strony przyjmującej zlecenie należało ponadto: przestrzeganie przepisów obowiązujących w Szpitalu oraz ustaleń i zaleceń pielęgniarki oddziałowej lub kierownika działu, w którym realizowane jest świadczenie, a także do współpracy z pracownikami udzielającego zamówienie i ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej.

W celu realizacji powyższej umowy wnioskodawczyni zawarła umowy zlecenia z zainteresowaną I w okresie od 24 maja 2005 r. do 31 maja 2006 r. i od 1 czerwca 2007 r. do dnia 31 października 2007 r. oraz z zainteresowaną II w okresach od 6 maja 2004 r. do dnia 31 maja 2004 r., od 1 września 2004 r. do dnia 31 stycznia 2005 r., od 1 marca 2005 r. do dnia 30 września 2005 r., od 1 grudnia 2005 r. do 31 grudnia 2006 r., od 1 marca 2007 r. do 31 października 2007 r., które były jednocześnie zatrudnione na podstawie umowy o pracę w Szpitalu.

Wnioskodawczyni dokonała zgłoszenia zainteresowanej I i zainteresowanej II z

tytułu wykonywania umowy zlecenia do ubezpieczenia zdrowotnego, natomiast osoby wykonujące pracę nie zostały zgłoszone do ubezpieczenia społecznego.

Sąd pierwszej instancji ustalił ponadto, że usługi pielęgniarskie były wykonywane przez zleceniobiorcę na oddziałach Szpitala. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia miały zapewniony dostęp do środków i pomieszczeń znajdujących się na terenie Szpitala, niezbędnych do wykonywania działalności w zakresie świadczonych usług, a także dostęp do urządzeń i aparatury medycznej związanej z udzielaniem świadczeń medycznych. Merytoryczny, bezpośredni nadzór nad wykonywaniem czynności pełniła pielęgniarka oddziałowa oddziału lub kierownik działu, w którym realizowane były świadczenia. Ponadto pielęgniarki zobowiązane były do wykonywania zadań zlecanych przez dyżurujących lekarzy.

Sąd pierwszej instancji uznał, iż organ rentowy w zaskarżonych decyzjach I i II zasadnie przyjął, że zainteresowana I i zainteresowana II podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako że zainteresowane świadczą usługi na podstawie umowy zlecenia w tej samej jednostce, w której były zatrudnione na podstawie umowy o pracę, były także pracownikami w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż na gruncie ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze i obejmuje z jednej strony osoby związane umową cywilnoprawną ze swoim pracodawcą, a z drugiej strony także osoby, które świadczą pracę na rzecz swego pracodawcy, chociażby formalnie były związane umową zlecenia z osobą trzecią. Ustawodawca wyraźnie rozróżnia sytuacje, gdzie występuje świadczenie pracy na rzecz pracodawcy w sensie podmiotowym (zawarcie umowy z pracodawcą) oraz w sensie przedmiotowym (wykonywanie w ramach umowy cywilnoprawnej pracy na rzecz pracodawcy, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy). Zainteresowane były pracownikami Szpitala i równocześnie świadczyły usługi na podstawie umowy zlecenia w tej jednostce organizacyjnej. Praca zainteresowanych polegała na pielęgnacji pacjentów Szpitala i opieki nad nimi, a także na przeprowadzaniu badań laboratoryjnych, a więc na wykonywaniu typowych czynności wchodzących w zakres usług medycznych świadczonych przez szpital. Pracodawca

zainteresowanych był odbiorcą usług wykonywanych przez pielęgniarki, czyli de facto na jego rzecz wykonywane były czynności zainteresowanych. Biorąc pod uwagę, iż w rozumieniu z art. 1 ust 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 ze zm.) szpital jest wyodrębnionym organizacyjnie zespołem osób i środków majątkowych utworzonym i utrzymywanym w celu udzielania świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia, zaś stosownie do art. 3 w/w ustawy świadczeniem zdrowotnym są działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania, w szczególności związane z: badaniem i poradą lekarską, leczeniem, badaniem i terapią psychologiczną, rehabilitacją leczniczą, opieką nad kobietą ciężarną i jej płodem, porodem, położeniem oraz nad noworodkiem, opieką nad zdrowym dzieckiem, badaniem diagnostycznym, w tym z analityką medyczną, pielęgnacją chorych, pielęgnacją niepełnosprawnych i opieką nad nimi, opieką paliatywno-hospicyjną, orzekaniem i opiniowaniem o stanie zdrowia, zapobieganiem powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne oraz szczepienia ochronne, czynnościami technicznymi z zakresu protetyki i ortodoncji, czynnościami z zakresu zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, Sąd pierwszej instancji stwierdził, iż zainteresowane świadczyły pracę na rzecz pracodawcy w sensie przedmiotowym tj. wyodrębnionej jednostki organizacyjnej. Ich pracodawca był odpowiedzialny za stan zdrowia hospitalizowanych pacjentów, stąd też w umowie znalazło się postanowienie o możliwości kontroli doboru pielęgniarek wykonujących usługi.

W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji uznał, iż organ rentowy słusznie przyjął, iż jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę pozostaje w stosunku pracy, należy zgłosić taką osobę do ubezpieczenia społecznego i w następstwie tego odprowadzać także składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 13 maja 2009 r. oddalił apelację wnioskodawczyni od powyższego wyroku Sądu pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż przy ocenie, czy osoba wykonująca pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlega obowiązkowym ubezpieczeniom decydujące znaczenie ma okoliczność świadczenia pracy na rzecz pracodawcy w sensie przedmiotowym. Fakt, że w konkretnym przypadku nie istnieje stosunek pracy, nie przesądza jeszcze, że z tytułu określonego zatrudnienia nie powstaje obowiązek ubezpieczenia społecznego. Może się bowiem okazać, że mimo iż więź prawna między określonymi osobami nie ma charakteru prawnopracowniczego, to w sferze prawa ubezpieczeń społecznych wykonawcę takiej umowy wypadnie uznać za pracownika. Ustawodawca w ubezpieczeniach społecznych zdecydował się bowiem poszerzyć na potrzebę tej gałęzi prawa definicję pracownika. Unormowanie art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jako pracownika definiuje nie tylko osobę wykonującą pracę w ramach stosunku pracy, ale także agenta, zleceniobiorcę lub osobę świadczącą usługi na warunkach zlecenia bądź wreszcie wykonawcę z umów o dzieło, jeśli umowy takie zawiera on z własnym pracodawcą lub wykonuje świadczenia na rzecz swego pracodawcy. Zgodnie z treścią powyższego przepisu za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, że przepis powyższy został dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 110, póź. 1256) i obowiązuje od dnia 30 grudnia 1999 r. Wielość nowych rozwiązań przewidzianych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych będącej jednym z podstawowych aktów prawnych reformowanego systemu, wiązało się z koniecznością dokonania bieżących korekt celem zapewnienia spójności z innymi aktami prawnymi. Przykładem tego było wprowadzenie ust. 2a stwarzającego

podstawę prawną do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od przychodów z umów zlecenia zawartych z tym samym pracodawcą lub w ramach której wykonywana była praca na rzecz pracodawcy, z którym wiązał stosunek pracy. Wolą ustawodawcy było bowiem objęcie tej grupy ubezpieczeniem, zwłaszcza że na gruncie przepisów prawa pracy miały miejsca sytuacje zawierania umów cywilnoprawnych przez pracodawców z własnymi pracownikami celem uniknięcia ponoszenia zwiększonych kosztów chociażby w związku z wypracowanymi godzinami nadliczbowymi. Zakładając spójność systemu prawnego ustawodawca wprowadził regułę, iż umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu - tak jak umowa o pracę. Jeśli została ona zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonującą umowę zlecenia pozostaje w stosunku pracy, należy odprowadzać od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, że status pracownika na gruncie prawa do ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych. O włączeniu podmiotu do ubezpieczenia społecznego nie decyduje fakt nawiązania stosunku pracy sprowadzony do czynności zgodnego złożenia oświadczenia woli i status pracownika, ale przynależność do kategorii osób stanowiących grupę pracowników pozostających w stosunku pracy i wykonujących obowiązki pracownicze.

Według Sądu Apelacyjnego, taka sytuacja wystąpiła w okolicznościach niniejszej sprawy. Sąd pierwszej instancji trafnie przyjął, iż zainteresowane w ramach umów zlecenia zawartych z wnioskodawczynią świadczyły usługi pielęgniarskie na rzecz szpitala, z którym wiązał je stosunek pracy. Wykonywały one typowe czynności wchodzące w zakres usług medycznych, których odbiorcą był ich pracodawca a nie zleceniodawca. Nie można w tej mierze podzielić zarzutów skarżącej, iż czynności określone umową zlecenia zainteresowane wykonywały na rzecz wnioskodawczyni. Wprawdzie formalnie to wnioskodawczyni była związana umową ze Szpitalem i zobowiązana była do świadczenia usług

medycznych w określonych postanowieniami umowy zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy zawartej w dniu 31 grudnia 2003 r. realizowane były na oddziałach szpitala przez osoby, które były związane stosunkiem pracy z tym zakładem opieki zdrowotnej. Nie można przy tym pominąć, iż z reguły świadczenie usług pielęgniarskich przez osoby wskazane przez wnioskodawczynię odbywało się na oddziałach, będących jednocześnie wskazanym przez pracodawcę miejscem pracy. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia zobowiązane były do wykonywania zadań zleconych, a mieszczących się w granicach czynności określonych jako świadczenia zdrowotne w art. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej. Zainteresowane wykonując pracę w oparciu o zadania zlecone przez U. C. na oddziałach jednostki organizacyjnej, w której były zatrudnione na podstawie umowy o pracę, świadczyły usługi medyczne na rzecz swego pracodawcy, w związku z czym należało je traktować jako pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym zasadnie zostały objęte obowiązkowym ubezpieczeniem na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy. Umowy zlecenia zawarte pomiędzy wnioskodawczynią a zainteresowanymi stanowią tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez B. P. i J. S. w związku z wykonywaniem usług medycznych w oparciu o te umowy podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną, w której zarzuciła naruszenie prawa materialnego tj:

1) art.8 ust. 2a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 3 i 4 ustawy z dn. 30.08.1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jednolity Dz.U. z 2007r. Nr 14, póź. 89 z późn.zm.) oraz art. 6 kodeksu cywilnego poprzez niewłaściwą wykładnię i błędne zastosowanie polegające na :

- przyjęciu, że wnioskodawczyni - w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, której przedmiotem są świadczenia pielęgniarskie -była zobowiązana zgłosić zainteresowane do ubezpieczenia społecznego z tytułu wykonywania przez nie na rzecz skarżącej czynności w ramach umów cywilnoprawnych o świadczenie usług, jako że zainteresowane - jednocześnie pracownicy Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w O.- świadczyły w ramach zawartych z wnioskodawczynią umów o pracę na rzecz pracodawcy, podczas gdy przedmiotem

umów cywilnoprawnych zawartych między stronami było wykonywanie usług wyłącznie na rzecz wnioskodawczyni;

- uznanie, że umowy zlecenia zawarte pomiędzy wnioskodawczynią i zainteresowanymi, są tytułem ubezpieczeniowym i wynagrodzenie uzyskane w ramach tych umów podlega składkom na zasadach właściwych pracownikom, podczas gdy umowy zawierane między skarżącą i zainteresowanymi nie były umowami zawartymi z pracownikami w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i nie podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych;

- przyjęcie, że decydujące znaczenie dla oceny, czy osoba wykonująca pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, jest pracownikiem w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, ma świadczenie pracy na rzecz pracodawcy w sensie przedmiotowym, podczas gdy o uznaniu za pracownika w świetle wskazanych przepisów art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych rozstrzyga element podmiotowy wyznaczający i definiujący pracodawcę i prawidłowa wykładnia przepisu wymaga świadczenia pracy na rzecz pracodawcy definiowanego w sensie podmiotowym a nie wyłącznie przedmiotowym;

- ponadto wadliwość zaskarżonego wyroku w zakresie wskazanych uchybień prawa materialnego wiąże się również i wyraża w naruszeniu reguł prawidłowego rozkładu ciężaru dowodu, gdyż mimo że wnioskodawczyni udowodniła brak podstaw w zakresie obowiązku zgłoszenia zainteresowanych do ubezpieczeń społecznych w spornym okresie, Sąd drugiej instancji zanegował, że w spornym zakresie zainteresowane świadczyły usługi na rzecz skarżącej, mimo niewykazania przez organ rentowy, że w sprawie doszło do spełnienia przesłanek warunkujących uznanie zainteresowanych za pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

2). art. 2 Konstytucji RP, art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 6 Kodeksu cywilnego oraz art. 8 ust. 2a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności poprzez pominięcie kontekstu stanowiącego podstawę do dokonania przez ustawodawcę nowelizacji art. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych

poprzez dodanie przepisu ust. 2a i ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia wraz z określeniem podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, mimo niewystąpienia przesłanek warunkujących powstanie obowiązku w zakresie ubezpieczeń społecznych z tytułu świadczenia usług na podstawie umowy cywilnoprawnej. Skoro bowiem jak wynika z uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej, nowelizacja została dokonana w celu zlikwidowania praktyki zawierania między pracodawcą a jego pracownikiem umów cywilnoprawnych, w ramach których de facto wykonywane byłyby obowiązki pracownicze, ale z mniejszymi obciążeniami socjalnymi lub bez tych obciążeń i zasadniczo chodziło o wyeliminowanie nadużyć pracodawców skierowanych przeciwko pracownikom pozbawianym w ten sposób zabezpieczenia emerytalnego, to rozszerzenie zakresu przepisu art. 8 ust. 2a ustawy także na sytuacje zawierania umów cywilnoprawnych przez podmiot gospodarczy odrębny od pracodawcy ze zleceniobiorcami będącymi jednocześnie pracownikami, gdy osoby te w ramach zawartych umów cywilnoprawnych świadczą usługi wyłącznie na rzecz zleceniobiorcy (niebędącego ich pracodawcą), a który to z kolei jest związany umową z pracodawcą swoich zleceniobiorców ale w zakresie i przedmiocie niepokrywającym się z pracą świadczoną przez nich na rzecz pracodawcy w ramach ich umów o pracę, to dokonana w niniejszej sprawie przez Sąd Apelacyjny wykładnia w zakresie powyższej regulacji przeczy dążeniom ustawodawcy i nie zapewnia należytego stosowania prawa.

3) art. 8 ust. 2a w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 3 i 4 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz art. 2,4,5,11,24a, 25-27 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położonej (tekst jednolity: Dz. U z 2001 r. Nr 57, poz.602 ze zm.) w związku z §1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dn. 7.11.2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz.U. Nr 210, poz. 1540) poprzez uznanie, że prowadzenie przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych i zawieranie w ramach tej działalności umów cywilnoprawnych ze zleceniobiorcami będącymi jednocześnie pracownikami innej jednostki udzielającej

świadczeń zdrowotnych - Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w O., w sytuacji związania skarżącej umową cywilnoprawną z pracodawcą swoich zleceniobiorców, przez wzgląd na zbieżność rodzaju prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą z przedmiotem działalności pracodawcy zatrudniającego na podstawie odrębnych umów o pracę jej zleceniobiorców jest równoznaczne z podleganiem obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu tych zleceniobiorców, mimo, iż zakres świadczeń zdrowotnych obu podmiotów nie jest całkowicie zbieżny, a zatrudnione przez skarżącą zainteresowane nie wykonywały w ramach umów zawartych ze skarżącą pracy na rzecz swojego pracodawcy z uwagi na odmienny zakres obowiązków przy obu umowach i odmiennie zasady odpowiedzialności.

Wskazując na powyższe podstawy, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku wraz z poprzedzającym go wyrokiem Sądu pierwszej instancji i zmianę zaskarżonych decyzji I i II w ten sposób, że zainteresowane I i II nie podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie umów zlecenia zawartych z wnioskodawczynią.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W rozpoznawanej sprawie jest bezsporne, że zainteresowane w ramach umów zlecenia zawartych z wnioskodawczynią świadczyły usługi pielęgniarskie na rzecz szpitala, z którym wiązał je stosunek pracy. Wykonywały one typowe czynności wchodzące w zakres usług medycznych, których odbiorcą był ich pracodawca a nie zleceniodawca. Czynności określonych umową zlecenia zainteresowane nie wykonywały na rzecz wnioskodawczyni. Wprawdzie to wnioskodawczyni była związana umową ze szpitalem i zobowiązana była do świadczenia usług medycznych w zakreślonym postanowieniami umowy zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy zlecenia realizowane były na oddziałach szpitala przez osoby, które były związane stosunkiem pracy z tym szpitalem, a nie z wnioskodawczynią. Świadczenie usług pielęgniarskich przez zainteresowane

odbywało się z reguły na oddziałach, będących jednocześnie wskazanym przez pracodawcę miejscem pracy. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia zobowiązane były do wykonywania zadań zleczanych, mieszczących się w granicach czynności określonych jako świadczenia zdrowotne w art. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

W świetle tych niekwestionowanych ustaleń Sądu drugiej instancji nie budzi także wątpliwości prawidłowość poglądu tego Sądu, że zainteresowane wykonując pracę w oparciu o zadania zlecone przez wnioskodawczynię na oddziałach jednostki organizacyjnej, w której były zatrudnione na podstawie umowy o pracę, świadczyły usługi medyczne na rzecz swego pracodawcy.

W tej sytuacji należało zważyć, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r., Nr 11 poz. 74 ze zm.), za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że, będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy

(uzyskuje on rezultaty jego pracy) (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09) .

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09).

Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. stosownie do art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09).

Przenosząc te ustalenia na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zainteresowane, jako pracownicy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegały, w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach, obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania pracy, na podstawie umowy zlecenia zawartej z wnioskodawczynią, na rzecz

pracodawcy, tj. Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego w O., który jest płatnikiem składek z tytułu tych ubezpieczeń.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

/tp/